

דְּבַרְתָּ בְּחִזּוֹן לַחֲסִידֶיךָ / תהילים פרק פ"ט

שאול יונתן וינגורט

איתן האזרחי רואה את מלכות דוד בתפארתה, אך לא לנצח זה נשאר כן, והמשורר בא בתביעה לה' הזונח את המלכים מבית דוד. בתחילת המזמור כולם משבחים את ה', אך בסיומו של המזמור נראה כי אנו צועקים לה' על החרפות שמחרפים אותו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

המזמור פותח: משכיל, לאיתן האזרחי. ונראה, שיש

בו שני מזמורים – האחד הוא של איתן

האזרחי, והשני הוא משכיל על גביו.

מיהו איתן האזרחי? נאמר בפסוק (מל"א ה, א"א): ושלמה היה מושל בכל הממלכות מן הנהר ארץ פלשתים ועד גבול מצרים ... ויתן אלהים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד, ורחב לב כחול אשר על שפת הים. ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמת מצרים. ויחכם מכל האדם – מאיתן האזרחי, והימן וכלכל ודרדע בני מחול, ויהי שמו בכל הגוים סביב.

אם כן, איתן האזרחי הוא איש חכם שהיה בימי דוד, ושלמה בחכמתו עלה עליו. מתאים לומר, שהמזמור של איתן האזרחי הוא מזמור שבח על בחירת דוד והברית עמו. זהו המזמור הראשון (פסוקים ב-לח).

הפתיח של מזמור זה כולל ארבעה פסוקים (כ"ה), שני פסוקים בהם המשורר מהלל את ה': חסדי ה' עולם (=לעולם) אשירה, לדר ודר אודיע אמונתך בפי. כי אמרתי עולם חסד יבנה, שמים תכן אמונתך בהם. ושני פסוקים בהם מודיע ה' על כריתת הברית עם דוד: כרתי ברית לבחירי, נשבעתי לדר עבדי. עד עולם אכין זרעה, וכניתי לדר ודר כסאך. סלה.

גם במזמור עצמו יש שני חלקים: בחלק הראשון (רי"ט. 111 מילים) משבח איתן האזרחי את ה': ויודו שמים פלאך ה', אף (=יודו על) אמונתך בקהל קדשים. כי מי בשחק יערך לה, ידמה לה בכני

(א) משכיל, לאיתן האזרחי.

(ב) חסדי ה' עולם אשירה, לדר ודר אודיע אמונתך בפי.

(ג) כי אמרתי עולם חסד יבנה, שמים תכן אמונתך בהם.

(ד) ברתי ברית לבחירי, נשבעתי לדר עבדי.

(ה) עד עולם אכין זרעה, וכניתי לדר ודר כסאך. סלה.

(ו) ויודו שמים פלאך ה', אף אמונתך בקהל קדשים.

(ז) כי מי בשחק יערך לה, ידמה לה בכני אלים.

(ח) איל נערץ בסוד קדשים רבה, ונרא על כל סביביו.

(ט) ה' אלהי צבאות, מי כמוך חסין ייה, ואמונתך סביבותך.

(י) אתה מושל בגאות הים, בשוא גליו אתה תשבחם.

אֵלִים. אֶל נַעֲרָץ בְּסוּד קִדְשֵׁים רַבָּה (=רבים), וְנוֹרָא עַל כָּל סְבִיבֵיו. ופונה אליו בהתפעלות: ה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, מִי כְמוֹךָ חֲסִין יְיָ, וְאִמּוֹנְתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ. אַתָּה מוֹשֵׁל בְּנֵאוֹת הַיָּם, בְּשׂוֹא (=בגובה) גְּלִיּוֹ אַתָּה תִּשְׁבַּחֶם (=תשקט אותם). אַתָּה דְּכָאֵת כְּחֻלָּל (=כהרוג) רַהֲב (=שר הים), בְּזִרְעֵךָ עֲזָרְךָ פְּזִרְתָּ אוֹיְבֶיךָ. לָךְ שְׁמִים אִף לָךְ אֶרֶץ, תְּבַל וּמְלֵאָה אַתָּה בְּרֵאֲתָם, תְּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יִרְנְנוּ. לָךְ זִרְעֵ עֵם גְּבוּרָה, תַּעֲזוּ יָדְךָ תְּרוּם יְמִינְךָ. צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאֵךְ, חֶסֶד וְאֱמֶת יִקְדְּמוּ פְּנֶיךָ. לְאַחַר הַשְּׂבַח שֶׁל ה', מְמַשֵּׁיךְ אֵיתָן הָאֲזוּרָחִי בְּשִׂבְחָה הַמְּשַׁבְּחִים אוֹתוֹ: אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, ה' בְּאוֹר פְּנֶיךָ יִהְלְכוּ. בְּשִׁמְךָ יִגְלוֹן כָּל הַיּוֹם, וּבְצִדְקָתְךָ יִרְוּמוּ. כִּי תִפְאֶרֶת עֲזָמוּ אַתָּה, וּבְרִצְנֶךָ (תְּרוּם) קִרְנֵנוּ (=אנו מנצחים). כִּי לֵה' (=נכון לקרוא): מְגַנְנוּ, וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל (=נכון לקרוא): מְלֻכְנוּ.

במוקד המזמור (כ) הנבואות שבהן ה' אמר להמליך מלך: אִזְ דְּבִרְתָּ בְּחֻזוֹן לְחִסְדֶיךָ (=שמואל הנביא, וגד החוזה), וְתֹאמַר: שְׁוִיתִי עֶזְרָה (=מישהו שיעזור) עַל גְּבוּרָה (=שאוּל המלך) הֶרִימוֹתִי, בְּחֹר מַעַם (=הנבחר מהעם). עַל שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ נֹאמַר (שמו"א ט, א"ב): וַיְהִי אִישׁ [מִבְּנֵי־יִמִּין] (מִבֶּן יִמִּין) וְשִׁמּוֹ קִישׁ בֶּן אֲבִיאל בֶּן צְרוּר בֶּן בְּכוֹרֵת בֶּן אֶפְיָח בֶּן אִישׁ יְמִינֵי גְבוּרָה חֵיל. וְלוֹ הָיָה בֶּן וְשִׁמּוֹ שְׂאוּל, בְּחֹר וְטוֹב, וְאִין אִישׁ מְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ, מִשְׁכֹּמוֹ וּמַעֲלָה גְבוּהָ מִכָּל הָעָם. וכאשר מת שאוּל קונן דוד עליו ועל יהונתן בנו (שמו"ב א, יט): הִצְבִּי יִשְׂרָאֵל, עַל בְּמוֹתֶיךָ חֻלָּל, אִיךְ נִפְלוּ גְבוּרִים. לְפִיכֵךְ, נִרְאָה שֶׁפְּסוּק זֶה מְדַבֵּר עַל שְׂאוּל הַמֶּלֶךְ כְּמֶלֶךְ הָרֵאשׁוֹן, וְהַנְּבוּאָה הַנוֹסֶפֶת הִיא לְהַבִּיא "עֶזְרָה", כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב עַל יְהוּדָה (דברים לג, ז): וְעֶזְרָה מִצְרִיּוֹ תִהְיֶה, וְדוֹד נִבְחַר לְעֶזְרָה לְשְׂאוּל וּלְמִלּוֹךְ לְאַחַר מִכָּן עַל הָעָם.

החלק השני של המזמור (כא-לח. 115 מילים. מספר המילים שווה, 129, בשני החלקים, אם מחברים את שני חלקי הפתיח לשני חלקי המזמור) הוא על מלכות דוד: מְצִאתִי דוֹד עֶבְדִּי, בְּשִׁמּוֹן קִדְשֵׁי מִשְׁחָתִיו. ומבטיח ה': אֲשֶׁר יָדֵי תִכּוֹן (=תהיה מוכנה להיות) עֲמוֹ, אִף זִרְעֵי תִאֲמָצְנוּ. לֹא יִשָּׂא (=יפגע) אוֹיֵב בּוֹ, וּבֶן עוֹלָה לֹא יַעֲנֶנּוּ. וְכַתּוּבֵי מִפְּנֵי צְרִיּוֹ, וּמִשְׁנֵאֵי אֲגוּף. וְאִמּוֹנְתִי וְחֶסְדִּי עֲמוֹ, וּבְשִׁמֵי תְרוּם קִרְנוֹ. וְשִׁמְתִי בֵּים יְדוֹ (=שליטתו), וּבְנִהְרוֹת יְמִינוֹ. הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אַתָּה, אֶלִּי וְצוֹר יִשׁוּעָתִי. אִף אֲנִי בְכוֹר אֲתַנְהוּ, עֲלִיּוֹן לְמַלְכֵי אֶרֶץ. כֹּאן מְבַטֵּיחַ ה' שֶׁתִּמִּיד הוּא יִהְיֶה נֹאמֵן לְבְרִית עִם דוֹד וְזִרְעוֹ: לְעוֹלָם (אשמור) [אֲשֶׁמְרָ] לוֹ חֶסְדִּי, וּבְרִיתִי נֹאמְנָת לוֹ. וְשִׁמְתִי לְעַד זִרְעוֹ, וְכִסָּאוֹ כִּימֵי שְׁמַיִם (=לעולם). וְמָה יִקְרָה אִם זִרְעוֹ שֶׁל דוֹד יַעֲזוֹב אֶת הַתּוֹרָה: אִם יַעֲזוּבוּ בְנֵי תוֹרָתִי, וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא יִלְכוּן. אִם חֻקֵּי יִחַלְלוּ, וּמִצְוֵי לֹא יִשְׁמְרוּ – וּפְקַדְתִּי בְּשִׁבְטֵי פִשְׁעֵם, וּבְנִגְעֵים עוֹנָם. וְחֶסְדִּי לֹא אֶפִּיר מִעֲמוֹ, וְלֹא אֲשַׁקֵּר בְּאִמּוֹנְתִי. לֹא אֲחַלֵּל בְּרִיתִי, וּמוֹצֵא שְׁפָתֵי לֹא אֲשַׁנֶּה. אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְּקִדְשִׁי, אִם לְדוֹד אֲכַזֵּב: זִרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה, וְכִסָּאוֹ כְּשִׁמְשׁ נִגְדִי. כִּיֶּרַח יִכּוֹן עוֹלָם, וְעַד בְּשַׁחַק נֹאמֵן. סֵלָה. כְּלוֹמַר, גַּם כֹּאשֶׁר לֹא יִקְיִמוּ אֶת הַתּוֹרָה – מְבַטֵּיחַ ה' שֶׁהוּא לֹא יַעֲזוֹב אֶת הַבְּטַחְתּוֹ לְדוֹד וְזִרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה.

מהו המקור להבטחה זו? כאשר דוד רצה לבנות את בית המקדש, אמר ה'

(יא) אַתָּה דְּכָאֵת כְּחֻלָּל רַהֲב, בְּזִרְעֵךָ עֲזָרְךָ פְּזִרְתָּ אוֹיְבֶיךָ.

(יב) לָךְ שְׁמִים אִף לָךְ אֶרֶץ, תְּבַל וּמְלֵאָה אַתָּה יִסְדָּתָם.

(יג) צִפּוֹן וְיִמִּין אַתָּה בְּרֵאֲתָם, תְּבוֹר וְחֶרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יִרְנְנוּ.

(יד) לָךְ זִרְעֵ עֵם גְּבוּרָה, תַּעֲזוּ יָדְךָ תְּרוּם יְמִינְךָ.

(טו) צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסָאֵךְ, חֶסֶד וְאֱמֶת יִקְדְּמוּ פְּנֶיךָ.

(טז) אֲשֶׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, ה' בְּאוֹר פְּנֶיךָ יִהְלְכוּ.

(יז) בְּשִׁמְךָ יִגְלוֹן כָּל הַיּוֹם, וּבְצִדְקָתְךָ יִרְוּמוּ.

(יח) כִּי תִפְאֶרֶת עֲזָמוּ אַתָּה, וּבְרִצְנֶךָ (תְּרוּם) [תְּרוּם] קִרְנֵנוּ.

(יט) כִּי לֵה' מְגַנְנוּ, וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מְלֻכְנוּ.

(כ) אִזְ דְּבִרְתָּ בְּחֻזוֹן לְחִסְדֶיךָ.

וְתֹאמַר: שְׁוִיתִי עֶזְרָה עַל גְּבוּרָה הֶרִימוֹתִי, בְּחֹר מַעַם.

(כא) מְצִאתִי דוֹד עֶבְדִּי, בְּשִׁמּוֹן קִדְשֵׁי מִשְׁחָתִיו.

(כב) אֲשֶׁר יָדֵי תִכּוֹן עֲמוֹ, אִף זִרְעֵי תִאֲמָצְנוּ.

(כג) לֹא יִשָּׂא אוֹיֵב בּוֹ, וּבֶן עוֹלָה לֹא יַעֲנֶנּוּ.

(כד) וְכַתּוּבֵי מִפְּנֵי צְרִיּוֹ, וּמִשְׁנֵאֵי אֲגוּף.

(כה) וְאִמּוֹנְתִי וְחֶסְדִּי עֲמוֹ, וּבְשִׁמֵי תְרוּם קִרְנוֹ.

(כו) וְשִׁמְתִי בֵּים יְדוֹ, וּבְנִהְרוֹת יְמִינוֹ.

(כז) הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אַתָּה, אֶלִּי וְצוֹר יִשׁוּעָתִי.

(כח) אִף אֲנִי בְכוֹר אֲתַנְהוּ, עֲלִיּוֹן לְמַלְכֵי אֶרֶץ.

(כט) לְעוֹלָם (אשמור) [אֲשֶׁמְרָ] לוֹ חֶסְדִּי, וּבְרִיתִי נֹאמְנָת לוֹ.

(ל) וְשִׁמְתִי לְעַד זִרְעוֹ, וְכִסָּאוֹ כִּימֵי שְׁמַיִם.

(לא) אִם יַעֲזוּבוּ בְנֵי תוֹרָתִי, וּבְמִשְׁפָּטִי לֹא

בלילה ההוא לנתן הנביא (שמו"ב ז, יב"טז): כִּי יִמְלֹאוּ יְמֵיךָ וְשָׁכַבְתָּ אֶת אֲבֹתֶיךָ, וְהִקִּימְתִי אֶת זְרַעְךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ וְהִכִּינְתִי אֶת מַמְלַכְתּוֹ. הוּא יִבְנֶה בֵּית לְשָׁמַי, וְכִנְנְתִי אֶת כֶּסֶף מַמְלַכְתּוֹ עַד עוֹלָם. אֲנִי אֶהְיֶה לוֹ לְאָב וְהוּא יִהְיֶה לִּי לְבֶן, אֲשֶׁר בְּהַעֲוֹתוֹ וְהִכְחַתִּיו בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים וּבִנְיָעֵי בְּנֵי אָדָם. וְחִסְדִּי לֹא יִסּוּר מִמֶּנּוּ, כֹּאֲשֶׁר הִסְרִיתִי מֵעַם שְׂאוֹל אֲשֶׁר הִסְרִיתִי מִלְּפָנַיךָ. וְנֶאֱמַן בֵּיתְךָ וּמַמְלַכְתְּךָ עַד עוֹלָם לְפָנַיךָ, כִּסְאֶךָ יִהְיֶה נֶכּוֹן עַד עוֹלָם. אִם כֵּן, גּוֹרֵל דוֹד לֹא יִהְיֶה כְּגוֹרְלוֹ שֶׁל שְׂאוֹל, וְעַל אִפְּ שֶׁאֵת שְׂאוֹל ה' הִסִּיר מִפְּנֵי דוֹד, לֹא יִסּוּר חֶסֶד ה' מִבֵּיתוֹ שֶׁל דוֹד.

עברו שנים, ובא משורר 'משכיל' על גבי המזמור של איתן האזרחי. איתן האזרחי שיבח את ה' על הברית שהוא כרת עם דוד ועם זרעו, ואילו המשכיל רואה מולו את זניחת בית דוד: וְאַתָּה זָנַחְתָּ וּתְמַאֵס, הַתְּעַבְרַתְּ (=התנהגת בכעס) עִם מְשִׁיחֶךָ. נֶאֱרָתָה (=הפרת) בְּרִית עֲבָדְךָ, חֲלַלְתָּ לְאֶרֶץ נִזְרוֹ (=כתרו). פְּרַצְתָּ כָּל גְּדֵרְתָיו, שְׁמַתָּ מִבְּצֻרָיו מַחְתָּה (=להרס). שְׁסֵהוּ (=בזוהו) כָּל עֲבָרֵי דָדְךָ, הִיָּה חֲרָפָה לְשַׁכְנָיו. הִרְיִמוֹת יְמִין צֻרָיו, הִשְׁמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו. אִפְּ תִּשָּׁיב צוֹר (=חוזק) חֲרָבוֹ, וְלֹא הִקִּימְתוֹ בְּמַלְחָמָה. הִשְׁבַּתְּ מִטְּהָרוֹ (=מזוהרו), וְכִסְאוֹ לְאֶרֶץ מִגְרָתָה (=הפלת). הִקְצַרְתָּ יְמֵי עַלְוִמְיוֹ, הֶעֱטִיתָ עָלָיו בּוֹשָׁה. סְלָה.

לאחר התיאור הקשה של מה שיקרה עם המשיח מבית דוד, שואל המשורר עד מתי יהיה הסתר הפנים: עַד מָה ה' תִּסְתֵּר לְנֶצַח, תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ חֲמַתְךָ?! והוא מנמק את בקשתו להקל בייסורים: זָכַר אֲנִי מָה חָלַד (=כמה שנים אחיה), עַל מָה שָׁוָא בְּרֵאתָ כָּל בְּנֵי אָדָם? מִי גִבֹר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מוֹת, יִמְלֹט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׂאוֹל? וּלְפִיכֶךָ, פּוֹנֵה הוּא לֵה' וְאוֹמֵר: אֵיךָ חִסְדֶּיךָ הָרֵאשִׁימִים אֲדֹנָי, נִשְׁבַּעְתָּ לְדוֹד בְּאִמּוֹנְתְךָ. זָכַר אֲדֹנָי חֲרַפְתָּ עֲבָדְךָ, שְׂאֵתִי בְּחִיקֵי כָּל רַבִּים עֲמִים. אֲשֶׁר חֲרַפוּ אוֹיְבֶיךָ ה', אֲשֶׁר חֲרַפוּ עַקְבוֹת מְשִׁיחֶךָ.

מתי היה הסתר הפנים המדובר? ומתי פנה המשורר אל ה' בטענה על כך שה' זנח את המלך מבית דוד? נראה, שמדובר במזמור שלנו על סיומה של מלכות בית דוד לקראת חורבן בית המקדש הראשון.

בספר ירמיהו ישנה תפילה הדומה בלשונה למזמור שלנו, אלא שזו תפילה על כך שה' עזב את הברית עם כלל ישראל (לב, א"כה): [בְּשָׁנָה] הֶעֱשִׂיתָ לְצַדִּיקָהוּ מִלֶּךְ יְהוּדָה, הִיא הַשָּׁנָה שֶׁמִּנָּה עֲשָׂרָה שָׁנָה לְנִבּוּכַדְרֶאצַּר. וְאָז חִיל מִלֶּךְ בְּבָל צָרִים עַל יְרוּשָׁלַם וִירְמְיָהוּ הַנָּבִיא הָיָה כְּלוֹא בַּחֲצַר הַמֶּטְרָה אֲשֶׁר בֵּית מִלְכָּה יְהוּדָה ... וְאַתְּפַלֵּל אֵל ה' אַחֲרֵי תַתִּי אֶת סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל בְּרוּךְ בֶּן נְרִיָּה לְאֹמֵר: אֵהָה אֲדֹנָי ה', הִנֵּה אַתָּה עֹשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ בְּכַחַךְ הַגָּדוֹל וּבְזוֹרְעָה הַנְּטוּיָה לֹא יִפְלֹא מִמֶּךָ כָּל דְּבָר. עֲשֵׂה חֶסֶד לְאֱלֹפִים וּמִשְׁלָם עוֹן אֲבוֹת אֶל חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ. גְּדַל הַעֲצָה וְרַב הַעֲלִילָיָה, אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת עַל כָּל דְּרָכֵי בְּנֵי אָדָם, לְתַת לְאִישׁ כְּדַרְכּוֹ וּכְפָרֵי מַעֲלָלוֹ. אֲשֶׁר שְׁמַתָּ אֶתוֹת וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, וּבִישְׂרָאֵל וּבְאָדָם, וַתַּעֲשֵׂה לָךְ שֵׁם כְּיוֹם הַזֶּה. וַתֵּצֵא אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְיַד חֲזָקָה וּבְאִזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גְּדוֹל. וַתִּתֵּן לָהֶם

יִלְכוּ.

(לב) אִם חֲקַתִּי יִחַלְלוּ, וּמִצּוֹתֵי לֹא יִשְׁמְרוּ.

(לג) וּפְקַדְתִּי בְּשִׁבְטֵי פִשְׁעִם, וּבִנְיָעִים עוֹנִים.

(לד) וְחִסְדִּי לֹא אֶפִּיר מֵעַמּוֹ, וְלֹא אֶשְׁקַר בְּאִמּוֹנְתִי.

(לה) לֹא אֲחַלֵּל בְּרִיתִי, וּמוֹצֵא שִׁפְתֵי לֹא אֲשַׁנֶּה.

(לו) אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְּקִדְשִׁי, אִם לְדוֹד אֲכַזֵּב.

(לז) זִרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה, וּכְסָאוֹ בְּשָׁמַיִם נִגְדִי.

(לח) בִּירַח יִכוֹן עוֹלָם, וְעַד בְּשַׁחַק נֶאֱמַן. סְלָה.

(לט) וְאַתָּה זָנַחְתָּ וּתְמַאֵס, הַתְּעַבְרַתָּ עִם מְשִׁיחֶךָ.

(מ) נֶאֱרָתָה בְּרִית עֲבָדְךָ, חֲלַלְתָּ לְאֶרֶץ נִזְרוֹ.

(מא) פְּרַצְתָּ כָּל גְּדֵרְתָיו, שְׁמַתָּ מִבְּצֻרָיו מַחְתָּה.

(מב) שְׁסֵהוּ כָּל עֲבָרֵי דָדְךָ, הִיָּה חֲרָפָה לְשַׁכְנָיו.

(מג) הִרְיִמוֹת יְמִין צֻרָיו, הִשְׁמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו.

(מד) אִפְּ תִּשָּׁיב צוֹר חֲרָבוֹ, וְלֹא הִקִּימְתוֹ בְּמַלְחָמָה.

(מה) הִשְׁבַּתְּ מִטְּהָרוֹ, וְכִסְאוֹ לְאֶרֶץ מִגְרָתָה.

(מו) הִקְצַרְתָּ יְמֵי עַלְוִמְיוֹ, הֶעֱטִיתָ עָלָיו בּוֹשָׁה. סְלָה.

(מז) עַד מָה ה' תִּסְתֵּר לְנֶצַח, תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ חֲמַתְךָ.

(מח) זָכַר אֲנִי מָה חָלַד, עַל מָה שָׁוָא בְּרֵאתָ כָּל בְּנֵי אָדָם.

(מט) מִי גִבֹר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מוֹת, יִמְלֹט נַפְשׁוֹ מִיַּד שְׂאוֹל. סְלָה.

(נ) אֵיךָ חִסְדֶּיךָ הָרֵאשִׁימִים אֲדֹנָי, נִשְׁבַּעְתָּ לְדוֹד בְּאִמּוֹנְתְךָ.

(נא) זָכַר אֲדֹנָי חֲרַפְתָּ עֲבָדְךָ, שְׂאֵתִי בְּחִיקֵי כָּל רַבִּים עֲמִים.

אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתֶם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ. וַיָּבֹאוּ וַיֵּרְשׁוּ אֹתָהּ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלְךָ, וּבַתְרוּתְךָ וּבַתּוֹרַתְךָ לֹא הִלְכוּ, אֵת כָּל אֲשֶׁר צִוִּיתָהּ לָהֶם לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ, וַתִּקְרָא אֹתָם אֵת כָּל הָרָעָה הַזֹּאת. הִנֵּה הַסְּלָלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלִכְדָּהּ, וְהָעִיר נִתְּנָה בְיַד הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עֲלֶיהָ מִפְּנֵי הַחָרֵב וְהָרָעַב וְהַדָּבָר, וְאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הָיָה, וְהִנֵּה רָאִהָ. וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי אֲדֹנָי ה' קְנֵה לְךָ הַשָּׂדֶה בַּכֶּסֶף וְהָעֵד עֲדִים, וְהָעִיר נִתְּנָה בְיַד הַכַּשְׂדִּים.

נראה, כי מעין תשובתו של ה' בספר ירמיהו, עלינו לענות גם למשורר המזמור שלנו.

ירמיהו קיבל נבואה (לב, לז-מ): וְעַתָּה לִכְן כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵל הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים נִתְּנָה בְיַד מֶלֶךְ בָּבֶל בַּחֲרֵב וּבָרָעַב וּבַדָּבָר. הַנְּנִי מִקְּבָצִים מִכָּל הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם בְּאֶפְרַיִם וּבְחַמְתִּי וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וְהַשְׁבַּתִּים אֶל הַמְּקוֹם הַזֶּה וְהַשְׁבַּתִּים לְכַטָּח. וְהָיוּ לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים. וְנִתְּנִי לָהֶם לֵב אֶחָד וְדָרָה אֶחָד לִירָאָה אוֹתִי כָּל הַיָּמִים לְטוֹב לָהֶם וּלְכַנְיָהֶם אַחֲרֵיהֶם. וְכִרְתִּי לָהֶם בְּרִית עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא אָשׁוּב מֵאַחֲרֵיהֶם לְהִיטִיב אוֹתָם, וְאַתָּה יִרְאֵתִי אֲתֵן בְּלִבְכֶם לְבַלְתִּי סוֹר מֵעָלַי. וְשִׁשְׁתִּי עֲלֵיהֶם לְהִטִּיב אוֹתָם וּנְטַעְתִּים בְּאֶרֶץ הַזֹּאת בְּאֶמֶת בְּכָל לְבִי וּבְכָל נַפְשִׁי. (ס) כִּי כֹה אָמַר ה': כֹּאֲשֶׁר הִבַּאתִי אֶל הָעָם הַזֶּה אֵת כָּל הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, כֵּן אֲנִכִּי מְבִיא עֲלֵיהֶם אֵת כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אֲנִכִּי דֹבֵר עֲלֵיהֶם. וְנִקְנָה הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים שְׁמָמָה הִיא מֵאִין אָדָם וּבַהֲמָה נִתְּנָה בְיַד הַכַּשְׂדִּים. שְׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכַתּוּב בַּסֵּפֶר וְחַתּוּם וְהָעֵד עֲדִים, בְּאֶרֶץ בְּנֵימֵן וּבְסִבְיָה יְרוּשָׁלַם וּבְעָרֵי יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי אָשִׁיב אֶת שְׁבוֹתָם נְאֻם ה' (פ).

תשובת ה' היא על הכלל, ומעין תשובה זו יש להשיב גם על מלכות בית דוד שעוד תשוב.

(ג) אֲשֶׁר חָרְפוּ אוֹיְבֵיךָ ה', אֲשֶׁר חָרְפוּ עֲקֻבוֹת מִיְשִׁיחְךָ.

(ג) בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן.

להאזנה לשיעור על פרק פ"ט:

peneyhamenora.com/tehilim/89,

או חפשו באפליקציות הפודקאסטים

"שיעורים בספר תהילים".

לתגובות ולהצטרפות לרשימת התפוצה:

weingort@gmail.com

